

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Lappeenrannan kaupunki

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Olli Naukkarinen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Olli Naukkarinen	Strategia- ja rahoitusjohtaja	040 512 1580	olli.naukkarinen@lappeenranta.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

Vastaajien määrä: 1

01.02.2016

5. Toimielimen nimi

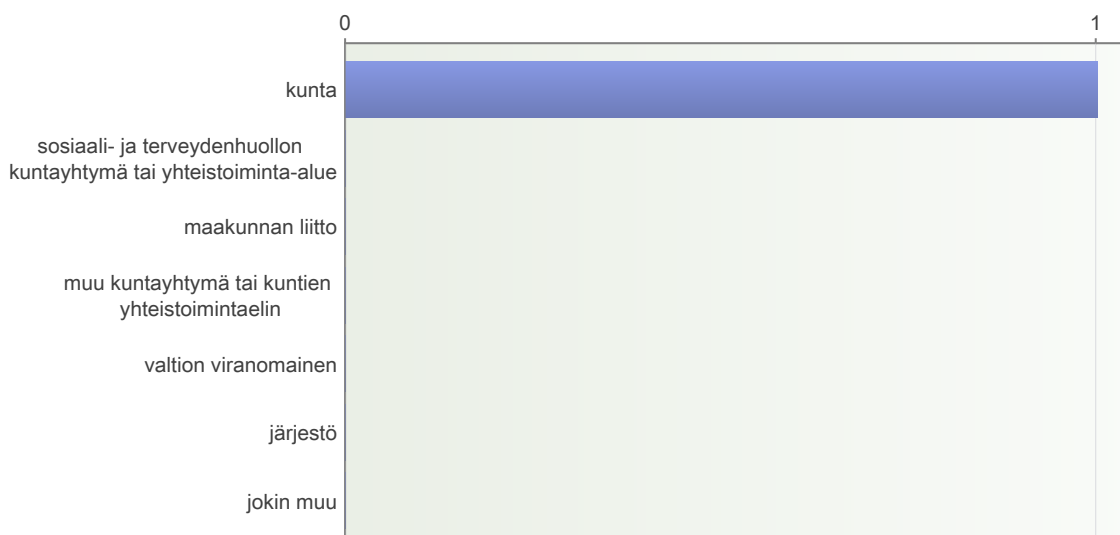
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Kaupunginvaltuusto 18.1.2016 kysymykset 3 ja sen perustelu. Kaupunginhallitus 1.2.2016

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Vastaajien määrä: 1

	Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa
005 Alajärvi	0
020 Akaa	0
005 Alajärvi	0
009 Alavieska	0
010 Alavus	0
016 Asikkala	0
018 Askola	0
019 Aura	0
035 Brändö	0
043 Eckerö	0
046 Enonkoski	0
047 Enontekiö	0
049 Espoo	0
050 Eura	0
051 Eurajoki	0
052 Evijärvi	0
060 Finström	0
061 Forssa	0
062 Föglö	0
065 Geta	0
069 Haapajärvi	0
071 Haapavesi	0
072 Hailuoto	0
074 Halsua	0
075 Hamina	0
076 Hammarland	0
077 Hankasalmi	0
078 Hanko	0
079 Harjavalta	0
081 Hartola	0
082 Hattula	0
086 Hausjärvi	0
111 Heinola	0
090 Heinävesi	0
091 Helsinki	0
097 Hirvensalmi	0
098 Hollola	0
099 Honkajoki	0
102 Huittinen	0
103 Humppila	0
105 Hyrynsalmi	0
106 Hyvinkää	0
283 Hämeenkoski	0
108 Hämeenkyrö	0
109 Hämeenlinna	0
109 Hämeenlinna	0
139 Ii	0

140 Iisalmi	0
142 Iitti	0
143 Ikaalinen	0
145 Ilmajoki	0
146 Iloanta	0
153 Imatra	0
148 Inari	0
149 Inkoo	0
151 Isojoki	0
152 Isokyrö	0
164 Jalasjärvi	0
165 Janakkala	0
167 Joensuu	0
169 Jokioinen	0
170 Jomala	0
171 Joroinen	0
172 Joutsa	0
174 Juankoski	0
176 Juuka	0
177 Juupajoki	0
178 Juva	0
179 Jyväskylä	0
181 Jämijärvi	0
182 Jämsä	0
186 Järvenpää	0
202 Kaarina	0
204 Kaavi	0
205 Kajaani	0
208 Kalajoki	0
211 Kangasala	0
213 Kangasniemi	0
214 Kankaanpää	0
216 Kannonkoski	0
217 Kannus	0
218 Karijoki	0
224 Karkkila	0
226 Karstula	0
230 Karvia	0
231 Kaskinen	0
232 Kauhajoki	0
233 Kauhava	0
235 Kauniainen	0
236 Kaustinen	0
239 Keitele	0
240 Kemi	0
320 Kemijärvi	0
241 Keminmaa	0
322 Kemiönsaari	0
244 Kempele	0
245 Kerava	0
249 Keuruu	0

250 Kihniö	0
256 Kinnula	0
257 Kirkkonummi	0
260 Kitee	0
261 Kittilä	0
263 Kiuruvesi	0
265 Kivijärvi	0
272 Kokkola	0
271 Kokemäki	0
272 Kokkola	0
273 Kolari	0
275 Konnevesi	0
276 Kontiolahti	0
280 Korsnäs	0
284 Koski Tl	0
285 Kotka	0
286 Kouvola	0
286 Kouvola	0
287 Kristiinankaupunki	0
288 Kruunupyy	0
290 Kuhmo	0
291 Kuhmoinen	0
295 Kumlinge	0
297 Kuopio	0
300 Kuortane	0
301 Kurikka	0
301 Kurikka	0
304 Kustavi	0
305 Kuusamo	0
312 Kyyjärvi	0
316 Kärkölä	0
317 Kärsämäki	0
318 Kökar	0
319 Köyliö	0
398 Lahti	0
399 Laihia	0
400 Laitila	0
407 Lapinjärvi	0
402 Lapinlahti	0
403 Lappajärvi	0
405 Lappeenranta	1
408 Lapua	0
410 Laukaa	0
416 Lemi	0
417 Lemland	0
418 Lempäälä	0
420 Leppävirta	0
421 Lestijärvi	0
422 Lieksa	0
423 Lieto	0
425 Liminka	0

426 Liperi	0
444 Lohja	0
430 Loimaa	0
430 Loimaa	0
433 Loppi	0
434 Loviisa	0
435 Luhanka	0
436 Lumijoki	0
438 Lumparland	0
440 Luoto	0
441 Luumäki	0
442 Luvia	0
475 Maalahti	0
444 Lohja	0
478 Maarianhamina	0
480 Marttila	0
481 Masku	0
483 Merijärvi	0
484 Merikarvia	0
489 Miehikkälä	0
481 Masku	0
491 Mikkeli	0
494 Muhos	0
495 Multia	0
498 Muonio	0
499 Mustasaari	0
500 Muurame	0
503 Mynämäki	0
504 Myrskylä	0
505 Mäntsälä	0
508 Mänttä-Vilppula	0
507 Mäntyharju	0
529 Naantali	0
531 Nakkila	0
532 Nastola	0
508 Mänttä-Vilppula	0
529 Naantali	0
535 Nivala	0
536 Nokia	0
538 Nousiainen	0
541 Nurmes	0
543 Nurmijärvi	0
545 Närpiö	0
560 Orimattila	0
561 Oripää	0
562 Orivesi	0
563 Oulainen	0
564 Oulu	0
309 Outokumpu	0
576 Padasjoki	0
577 Paimio	0

564 Oulu	0
578 Paltamo	0
445 Parainen	0
580 Parikkala	0
581 Parkano	0
599 Pedersören kunta	0
583 Pelkosenniemi	0
854 Pello	0
584 Perho	0
588 Pertunmaa	0
592 Petäjavesi	0
593 Pieksämäki	0
595 Pielavesi	0
598 Pietarsaari	0
601 Pihtipudas	0
604 Pirkkala	0
607 Polvijärvi	0
608 Pomarkku	0
609 Pori	0
611 Pornainen	0
638 Porvoo	0
614 Posio	0
615 Pudasjärvi	0
616 Pukkila	0
619 Punkalaidun	0
620 Puolanka	0
623 Puumala	0
624 Pyhtää	0
625 Pyhäjoki	0
626 Pyhäjärvi	0
630 Pyhäntä	0
631 Pyhäranta	0
635 Pälkäne	0
636 Pöytyä	0
636 Pöytyä	0
678 Raabe	0
710 Raasepori	0
680 Raisio	0
681 Rantasalmi	0
683 Ranua	0
684 Rauma	0
684 Rauma	0
686 Rautalampi	0
687 Rautavaara	0
689 Rautjärvi	0
691 Reisjärvi	0
694 Riihimäki	0
697 Ristijärvi	0
698 Rovaniemi	0
700 Ruokolahti	0
702 Ruovesi	0

704 Rusko	0
704 Rusko	0
707 Rääkkylä	0
729 Saarijärvi	0
732 Salla	0
734 Salo	0
736 Saltvik	0
790 Sastamala	0
738 Sauvo	0
739 Savitaipale	0
740 Savonlinna	0
740 Savonlinna	0
742 Savukoski	0
743 Seinäjoki	0
743 Seinäjoki	0
746 Sievi	0
747 Siikainen	0
748 Siikajoki	0
791 Siikalatva	0
749 Siilinjärvi	0
751 Simo	0
753 Sipoo	0
755 Siuntio	0
758 Sodankylä	0
759 Soini	0
761 Somero	0
762 Sonkajärvi	0
765 Sotkamo	0
766 Sottunga	0
768 Sulkava	0
771 Sund	0
777 Suomussalmi	0
778 Suonenjoki	0
781 Sysmä	0
783 Säkylä	0
831 Taipalsaari	0
832 Taivalkoski	0
833 Taivassalo	0
834 Tammela	0
837 Tampere	0
844 Tervo	0
845 Tervola	0
846 Teuva	0
848 Tohmajärvi	0
849 Toholampi	0
850 Toivakka	0
851 Tornio	0
853 Turku	0
857 Tuusniemi	0
858 Tuusula	0
859 Tyrnävä	0

886 Ulvila	0
887 Urjala	0
889 Utajärvi	0
890 Utsjoki	0
892 Uurainen	0
893 Uusikaarlepyy	0
895 Uusikaupunki	0
785 Vaala	0
905 Vaasa	0
908 Valkeakoski	0
911 Valtimo	0
092 Vantaa	0
915 Varkaus	0
918 Vehmaa	0
921 Vesanto	0
922 Vesilahti	0
924 Veteli	0
925 Vieremä	0
927 Vihti	0
931 Viitasaari	0
934 Vimpeli	0
935 Virolahti	0
936 Virrat	0
941 Vårdö	0
946 Vöyri	0
976 Ylitornio	0
977 Ylivieska	0
980 Ylöjärvi	0
981 Ypäjä	0
989 Ähtäri	0
992 Äänekoski	0

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Etelä-Karjalan maakunta on sopivan kokoinen ja myös yhdyskunta- ja elinkeinorakenteensa ansiosta kantokyvyiltään riittävä (esim. alue BKT:n taso) tuottamaan väestön tarvitsemat palvelut kattavasti ja tehokkaasti. Tarvetta Etelä-Karjalan itsehallintoalueelle puoltavat myös vilkas rajaliikenne ja vapaa-ajan asutuksen volyymi, jotka kasvattavat palvelujen kysyntää ympäri vuoden.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Vastaajien määrä: 1

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Lappeenrannan kaupunki katsoo, että sen tulee kuulua Etelä-Karjalan maakunnan pohjalta muodostettavaan omaan itsehallintoalueeseen. Kaupunki on valmis luovuttamaan merkittävän osan toiminnoistaan tulevalle itsehallintoalueelle, jos se on nykyisen Etelä-Karjalan maakunnan kokoinen. Etelä-Karjalan asukkaista 55% asuu Lappeenrannassa, joten ei ole suurimmalta osin järkevää koota kahteen hallinnolliseen yksikköön resursseja vain siksi, ettei toimivin mahdollinen ratkaisu eli maakunnan kokoinen kunta, ole muiden kuntien kielteisen suhtautumisen vuoksi toteutunut.

Laajempaa itsehallintoaluetta, jossa olisi mukana esimerkiksi Kymenlaakso tai Etelä-Savo tai osia näistä ei ole järkevää toteuttaa 2019 vuoden alusta lähtien. Etelä-Karjala kykenee varsin hyvin tulemaan toimeen omana yksikkönään siinä missä muutkin Uudenmaan ulkopuolella olevat maakunnat, eikä naapurimaakuntien taloudellinen kantokyky tuo tähän mitään käytännön muutosta. Etelä-Karjala on tehnyt menestyksekkäästi maakunnan laajuista yhteistyötä ja kaikki ne toiminnot, joita eri selvityksissä esitetään siirrettäväksi kunnilta itsehallintoalueille, hoidetaan jo nyt maakunnan laajuisina kokonaisuuksina, jotka kattavat kaikki Etelä-Karjalan kunnat. Varsinkin sosiaali- ja terveystoimessa Eksote on tuonut mukanaan uusia toimintamalleja ja merkittävästi parantanut tuottavuutta. Lappeenrannan kaupunki on erittäin hyvin käytännön tasolla tietoinen siitä miten kauan integroitujen kokonaisuuksien rakentaminen vie aikaa, eikä Etelä-Karjalaa kannata sotkea muihin alueisiin ja pysäyttää tätä kehitystä. Muutoksen hallinnan kannalta on järkevämpää hoitaa kokonaisuus askel kerrallaan ja ensimmäisen itsehallintoalueiden vaalikauden jälkeen, vuonna 2023, Etelä-Karjalaa on helppo arvioida suhteessa muihin alueisiin ja tämän perusteella nähdä onko se yksinään elinkelpoinen. Lappeenrannan kaupunki tietää sen olevan.

Etelä-Karjala on yksimielisesti kaikkien kuntien ja kuntayhtymien toimesta esittänyt, että se voi aloittaa itsehallintoalueena jo ennen vuotta 2019. Rahoitusmalli välivaiheelle on esitetty tämän lausunnon kohdassa 12.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

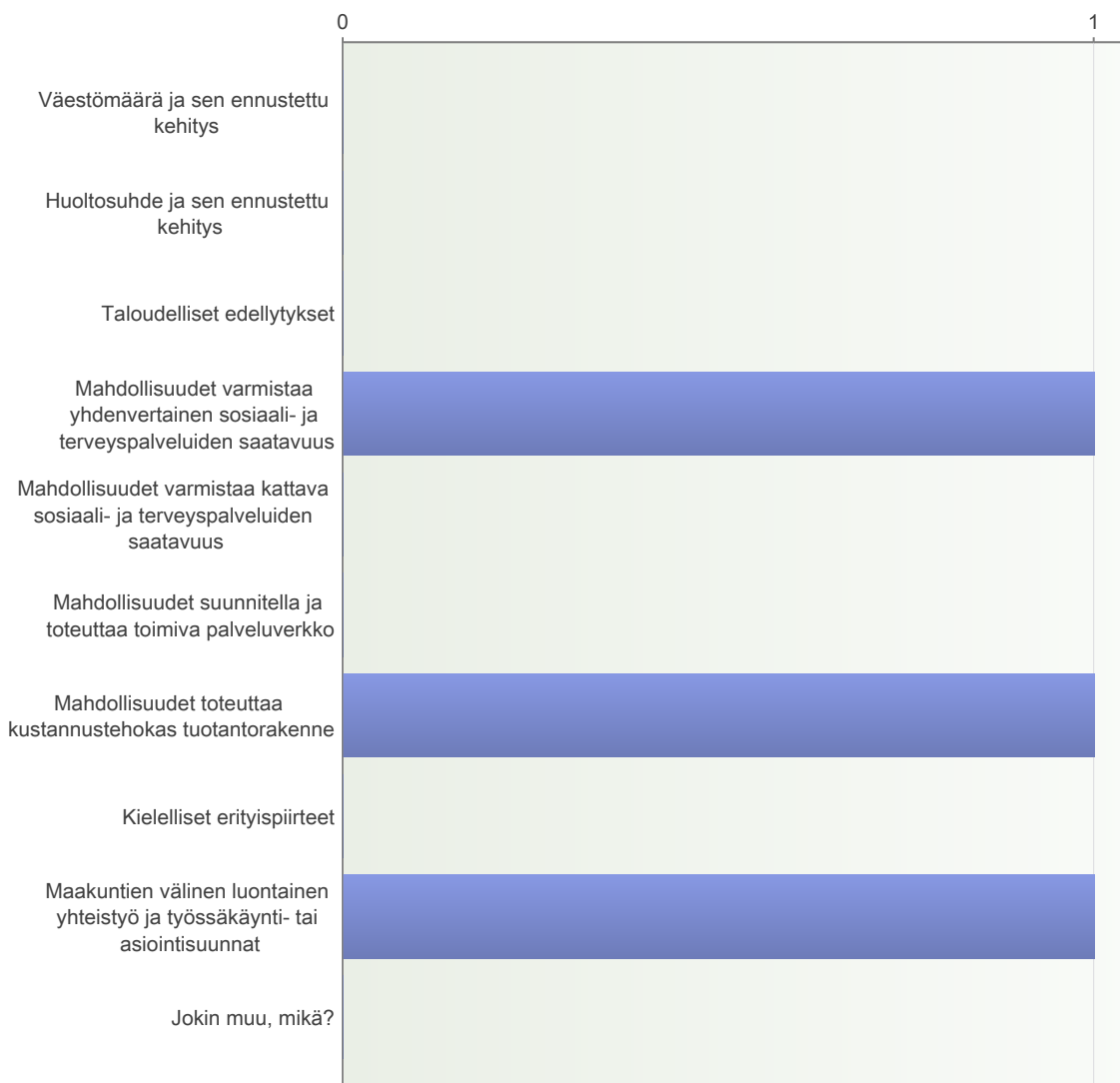
- Mallin hallinnollisesta ratkaisusta ei ole esitetty yksityiskohtia, joiden perustella voisi ottaa tarkemmin kantaa mallin toimivuuteen. Malli vaikuttaa sekavalta. Nykyisissä maakunnissa keskuskaupungin väkiluku on 31-59% maakunnan väkiluvusta, tyypillisesti noin 40%. Malli, jossa kolmella maakunnalla on itsehallintoalue ilman sotea ja iso keskuskaupunki, luo erittäin paljon turhaa ja päällekkäistä hallintoa sekä tekee vastuusuhteet epäselviksi. On huomattavasti selkeämpää, että itsehallintoalueita ja sotekokonaisuuksia on saman verran. On ymmärrettävää, että niin sanottuja täyden palvelun sairaaloita halutaan vähentää ja päällekkäisiä sairaalainvestointeja onkin syytä suitsia. Uudistuksessa olisi kuitenkin syytä muistaa, että erittäin suuri osa sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatiotarpeesta tapahtuu sosiaalitoimen, perusterveydenhuollon ja perustason erikoissairaanhoidon välillä. Kalleimman erikoissairaanhoidon valtakunnallista työnjakoa ja päivystykselle asetettavaa vaatimustasoa voidaan säädellä, ohjata ja rahoittaa valtakunnallisesti. Tästä näkökulmasta on samantekevää onko sotealueita 15 vai 18, koska niin sanottuja täyden palvelun sairaaloita on joka tapauksessa vielä tätä vähemmän.

Maantieteellisen sijaintinsa takia Etelä-Karjalassa on joka tapauksessa välttämätöntä pitää päivystävää

sairaalaa ja Lappeenrannan kaupunki ei toki vastusta sitä, jos Etelä-Karjalan itsehallintoalue hoitaa myös jonkin toisen maakunnan sotepalvelut kokonaisuudessaan. Palveluihin kuitenkin liittyy myös rahoitusvastuu ja verotus eikä ratkaisu, jossa yksi alue käytännössä päättäisi toisen puolesta sen verotustason ole kovin mielekäs. Vaativan erikoissairaanhoidon osalta vastuista voidaan varmasti sopia työnjaosta eri alueiden kesken ilman, että yksi alue ottaa kokonaan toisen alueen kaikki sotepalvelut vastatakseen. Vaativamman erikoissairaanhoidon osalta on järkevintä, että rahoitus tulee mahdollisen siirtymäkauden jälkeenkin valtiolta. Lappeenrannan kaupungin kantaa rahoitukseen on tarkemmin avattu kysymyksen 13 vastauksessa.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

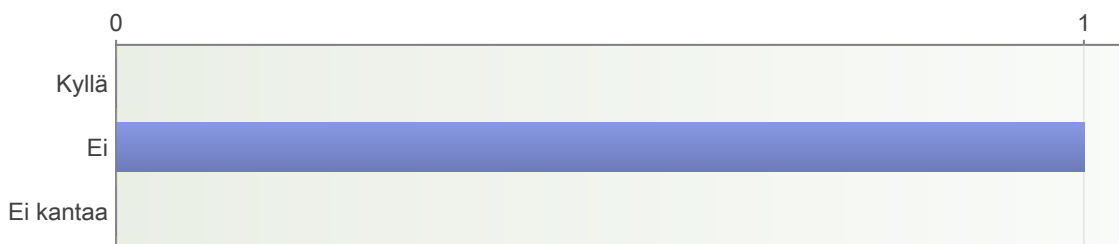
Vastaajien määrä: 1

- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus tekee tiivistä yhteistyötä mm. Kymenlaakson alueen toimijoiden sekä vaativan erikoissairaanhoidon osalta HUS ERVA-alueen kanssa. Sosiaalialan osaamiskeskus (Socom) on Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueella toimiva ja kuntien yhteisesti omistama kehittämissuunnitelma. Työllisyysneuvoston alueella Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto palvelee sekä Etelä-Karjalaa että Kymenlaaksoa. Viime vuonna lakisääteiseksi tullut työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelun (TYP) johtoryhmät ja toiminta-alueet perustettiin kuitenkin maakuntajoon pohjalta.

Toimivista yhteistyörakenteista on kokemusta, mutta on huomattava että Etelä-Karjalan maakunta mukaan lukien koko kaakkoinen Suomi muodostavat maantieteellisesti ja etäisyydet huomioon ottaen alueen, jossa laajan päivystyksen sairaalan tulee sijaita Lappeenrannassa. Muissa vaihtoehdoissa matkat päivystyssairaaloihin muodostuvat liian pitkiksi ja vaarantavat potilasturvallisuuden ja tasavertaisen päivystyksellisen hoidon toteutumisen.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Vastaajien määrä: 1

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Lappeenrannan kaupunki ilmoittaa mitä kunnioittavimmin, että se on viimeisen kahdeksan vuoden aikana järjestelmällisesti panostanut maakunnalliseen yhteistyöhön ja huomionnut muiden kuntien tarpeet ja tehnyt ratkaisuja maakunnan etua ensisijaisesti ajatellen, jotta Etelä-Karjalan taloudellinen kantokyky on saatu kohtaamaan väestön palvelutarpeet. Lappeenranta on erittäin tietoinen siitä, miten suuret hallinnolliset muutokset alkuvaiheessa vaikuttavat meneillään olevaan kehitystyöhön. Jos Etelä-Karjalassa tehty kehitystyö keskeytetään useammaksi vuodeksi valtakunnallisen uudistuksen vuoksi, on yhdentekevää minkä itsehallintoalueen mukana palveluiden tuottavuuskehitys romuttuu.

Etelä-Karjalan maakunnan yhteisten toimintojen oikeansuuntaista kehitystä ei tässä vaiheessa ole perusteltua hidastaa vain siksi, että alue liitettäisiin johonkin suurempaan kokonaisuuteen. Alueella on vuosien kokemus vapaaehtoisesta, toimivasta ja tuloksekkaasta yhteisesti tuotetuista palveluista, jota naapurina olevissa maakunnissa ei ole tehty. Etelä-Karjalan kuntien ja maakunnan yhteisen tekemisen kulttuuri voidaan hyödyntää kokeilualustana, joiden pohjalta koko valtakunnan kattavat uudistuslinjaukset

voitaisiin testata ja toteuttaa.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Etelä-Karjalan kunnat ovat siirtäneet sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuun kuntayhtymälle, Eksotelle. Pelastuslaitoksen toiminta on organisoitu maakunnallisesti. Toisen asteen ammatillinen koulutus on toteutettu maakunnallisessa koulutuskuntayhtymässä. Ympäristötoimi hoidetaan kahdessa alueellisessa yksikössä Lappeenrannassa ja Imatralla. Etelä-Karjalan kunnat, maakuntaliitto ja muut kuntayhtymät mukaan lukien Eksote ovat jo aiemmin esittäneet, että Etelä-Karjala aloittaisi itsehallintoalueen pilottina jo ennen vuotta 2019.

Selvitysmies Tarasti julkaisi 26.1.2016 oman raporttinsa ja esityksensä aluehallintouudistuksen toteuttamisesta. Seuraavassa on otettu kantaa selvitysmiehen esityksiin kaupungin toimialajakoa noudatellen. Lappeenrannan kaupunki pitää parhaana käytäntönä mallia, jossa kunnilla olevia tehtäviä pl. sote voitaisiin kuntien niin halutessa siirtää itsehallintoalueelle. Tämä huomioisi parhaiten maakuntien ja kuntien väliset olosuhde-erot ja joustavoittaisi järjestelyjä.

Pelastustoimi:

Selvitysmies Tarasti toteaa pelastustoimen ja varautumisen osalta, että 22 pelastustoimen aluetta on aivan liian suuri määrä alueita pelastustoimen tehtävien hoitamiseen ja alueiden kokoa tulisivat merkittävästi kasvattaa. Tarasti ehdottaa pelastustoimen tehtävien siirtämistä maakunnille ja pelastustoimen järjestämistä 12 alueella siten, että ensihoidon ja pelastustoimen aluejako muodostavat yhden kokonaisuuden.

Pelastustoimen resurssien osalta tuleekin turvata maakunnissa vähintään nykyinen palvelutaso. Tavoitteena tulee olla taata kustannustehokas, yhtenäinen ja laadukas pelastustoimi koko maassa. Lappeenrannan kaupunki ei yhdy selvitysmiehen näkemykseen alueiden määrästä, mutta pitää perusteltuna, että ensihoidon ja pelastustoimen alueet ovat yhtenevät. Eri määrä alueita ja itsehallintoalueita johtaa sekavuuteen jota on jo edellä valotettu kysymyksen 5 vastauksessa.

Lisäksi Lappeenrannan kaupunki haluaa nostaa esiin seuraavia huomioita: 1) Sopimuspalokuntajärjestelmän toimintaedellytykset tulee uudistuksessa turvata. 2) Harva-alueiden turvallisuuspalvelujen turvaamiseksi tulee viranomaisten yhteisten moniammatillisten yksikköjen käyttöä kehittää. 3) Alueellisen varautumisen koordinointi tulee sisällyttää osaksi pelastuslaitoksen lakisäateisiä tehtäviä. 4) Pelastustoimen häiriö-, kriisi- ja katastrofivalmiutta tulee kehittää palvelemaan yhteiskunnan häiriön- ja kriisinkestoa sekä normaali- että poikkeusoloissa. 5) Sisäisen turvallisuuden eri viranomaisten yhteisten tilanne- ja johtokeskusten toimintaa tulee kehittää.

Maakuntien liittojen ja ELY-keskuksen alueellisen kehittämisen tehtävät:

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan Etelä-Karjalan liiton ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen Etelä-Karjalaa koskevat toiminnot ja palvelut tulee keskittää Etelä-Karjalan itsehallintoalueelle.

Kuntien tehtäväksi tulee jättää elinvoiman vahvistamiseen ja yritysneuvontaan liittyvät tehtävät. Tekesin rahoituksen osalta tulee valmisteluvastuun kuulua itsehallintoalueen tehtäviin ja samalla tarkastella mahdollisuuksia siirtää Tekesin päätösvaltaa yritys- ja innovaatorahoituksen osalta itsehallintoalueille valtakunnallisten kriteerien mahdollistamissa puitteissa.

Rakennerahastotoiminnan (EAKR ja ESR) hallinnointi tulisi maaseuturahaston tavoin siirtää itsehallintoalueelle, sillä tehtävä edellyttää alueellista läsnäoloa ja alueellisten erityispiirteiden huomioimista. Itsehallintoalueilla tulisi olla nykyistä maakuntaliiton roolia vahvempi rooli omaa aluetta koskevien rakennerahastovarojen päätöksenteossa.

Lappeenrannan kilpailukyvyyn ja elinvoimaisuuden näkökulmasta pitkäjänteinen kehittäminen, joka linkittyy erittäin vahvasti kunnan maankäyttöpolitiikkaan, verotulojen kasvuun, investointeihin ja hankintoihin, tulee säilyttää kunnissa. Alueella tehtävä yrityskehitystoiminta ja toimintaympäristön kehittäminen edellyttää määrätietoista, nopeaa ja ennakoivaa toimintaa ja päätöksentekoa yhden luukun periaatteella. Em. tehtävien osalta kaupunki toimii elinvoimapolitiikan toteuttajana ja kehittäjänä yhteistyössä itsehallintoalueen kanssa, jonka tehtävänä on valtiohallinnon palveluiden tuottaminen ja rahoittaminen.

Työllisyyden hoito voidaan siirtää kokonaisuudessaan itsehallintoalueelle lukuun ottamatta valtakunnallisesti hoidettuja sähköisiä palveluita. Etelä-Karjalan maakunta muodostaa luonnollisen työssäkäyntialueen. Nykyisin Kaakkois-Suomen TE-palvelut vastaa sekä Etelä-Karjalan että Kymenlaakson työllisyyspalveluista. Työllisyydenhoidon järjestämistä vastuun siirto itsehallintoalueille edellyttää riittävää ja tasapuolista resurssointia. Toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä voidaan saavuttaa erityisesti tuetun työllisyyden ja osaamisen kehittämisen palvelulinjojen ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön tiivistämisellä pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa sekä yhdistämällä tähän vielä ammatillinen aikuis- ja täydennyskoulutus. Työllisyyden hoito kannattaa antaa suurimmissa kaupungeissa kunnan tehtäväksi jos kunta haluaa vastuun ottaa, mutta Etelä-Karjalassa toimivien ratkaisujen antaminen kokonaisuudessaan itsehallintoalueen hoidettavaksi.

Työttömyysturvalain (30.12.2002/1290) 3 a §:ssä säädetään työmarkkinatuen rahoituksesta. Sen mukaan työmarinatuki maksetaan yhteisesti valtion ja työmarkkinatuen saajan kotikunnan varoista tietyin ehdoin. Jos työllisyyden hoito siirretään itsehallintoalueille, myös työttömyysturvalain työmarkkinatuen rahoitusta koskeva osuus tulee siirtää valtion ja itsehallintoalueen yhteisesti rahoitettavaksi.

Maaseututoimi:

Etelä-Karjalassa maaseututoimen palvelut järjestetään jo maakunnan laajuisena Lappeenrannan kaupungin toimiessa vastuukuntana. Lappeenrannan kaupunki ei näe ongelmallisena selvitysmies Tarastin esitystä siirtää palvelut tulevalle itsehallintoalueelle, jos se on Etelä-Karjalan kattava. Yksinkertaisin toteutustapa olisi siirtää nykyinen toimiva yksikkö kokonaisuudessaan itsehallintoalueelle, joka tekee sitten ajan kanssa ja hallitusti haluamansa muutokset toimintaan liittyen. Etelä-Karjalassa siirto voitaisiin tehdä jo pilottivaiheessa ennen vuotta 2019.

Ympäristötoimi:

Tarastin selvitys alue- ja maakuntahallinnon uudistamisesta eroaa monessa kohtaa ministeriöiden kannasta kaupungin ympäristötoimeen liittyvissä asioissa.

Suurin ero on siinä, että Tarasti esittää eräin poikkeuksin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien jättämistä kuntiin. Tarastin raportin mukaan myös STM:n ympäristöterveydenhuollon tehtävät voisi halutessa jättää kuntiin.

Esitys tarkoittaa sitä, että nykyiset seudulliset ympäristötoimet Etelä-Karjalassa pilkottaisiin ja osa nykyisin seudullisesti hoidettavista tehtävistä siirtyisi kuntiin. Toinen vaihtoehto voisi olla, että ympäristönsuojelun osalta jatkettaisiin edelleen kuntien välistä yhteistoimintaa kuntalain 52 §:n mukaisen vastuukuntamenettelyn avulla.

Lappeenrannan kaupunki katsoo, että nykyinen ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun

yhteisorganisaatio tulee säilyttää. Säilyttämisellä varmistetaan toimintakyky muutostilanteessa ja sen jälkeen. On toiminnallisesti järkevintä edelleen hoitaa ympäristönsuojelutehtäviä vähintäänkin seudullisesti, eikä hajottaa sitä pieniin kuntayksiköihin. Etelä-Karjalan rakenteella toiminnot kannattaisi keskittää itsehallintoalueelle. Lappeenrannan kaupunki kuitenkin tiedostaa, ettei tilanne ole sama kaikkialla Suomessa.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien osalta tulisikin käyttää samaa menettelyä kuin mitä selvitysmies Tarasti esittää rakennusvalvonnan ja STM:n alaisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan osalta: kunta voisi halutessaan ottaa tehtävät hoidettavakseen, mikäli sillä on siihen riittävät voimavarat ja edellytykset. Samalla STM:n alaisen ympäristöterveydenhuollon, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvonnan yhteistoiminta ja läheisyys säilyisivät. Vaihtoehdon toteuttaminen tarkoittaisi kuitenkin käytännössä sitä, että rahoitusvastuun tulisi olla itsehallintoalueella.

Toisen asteen ammatillinen koulutus:

Lappeenrannan kaupunki toivoo, että tuleville itsehallintoalueille annettaisiin mahdollisuus hakea ja saada toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa, jos itsehallintoalueen alueella toimivat kunnat asiaa puoltavat. Lappeenranta ymmärtää hyvin, ettei menettely toimi kaikkialla Suomessa ja että suurimpien kaupunkien on varsin perusteltua ylläpitää omia ammatillisia oppilaitoksiaan, kuten niillä on omat erityistarpeensa liittyen työllisyydenkin hoitoon. Etelä-Karjalan tapauksessa irrallinen kuntayhtymä aiheuttaa omat erilliset hallintokulunsa, sillä ammatillista koulutusta ylläpitävän kuntayhtymän jäsenkuntia ovat kaikki maakunnan kunnat.

Tärkein syy ammatillisen koulutuksen siirtämisen mahdollistamiselle on kuitenkin se, että ammatillisella koulutuksella on, varsinkin aikuiskoulutuksen ja täydennyskoulutuksien osalta, varsin kiinteä yhteys työllisyyden hoitoon. Yksi toimiva ratkaisumalli voisi olla muodostaa järjestäjästä osakeyhtiö, jonka omistaisivat kunta ja itsehallintoalue yhdessä. Vastaava malli voisi toimia monissa muissakin palveluiden tuottamiseen liittyvissä asioissa.

Rakennusvalvonta:

Lappeenrannan kaupunki suhtautuu ymmärtäväisesti siihen, miksi selvitysmies Tarasti ehdottaa rakennusvalvonnan siirtämistä itsehallintoalueelle. Rakennusvalvonta on toimintaa, joka Lappeenrannan kaupungin tapauksessa on käytännössä rahoitettu lupamaksuilla, eikä verovaroilla. Mielekkäintä voisi olla tässä tapauksessa luoda samantapainen menettely kuin mitä edellä esitetään toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Kunnat voisivat halutessaan siirtää rakennusvalvontatehtävän itsehallintoalueelle tai perustaa valvontatehtävään liittyvää palvelutuotantoa hoitamaan yhteisen osakeyhtiön itsehallintoalueen kanssa. Osakeyhtiömuotoista lakisääteistä tarkastus- ja valvontaluontoista tehtävää hoidetaan jo nyt esimerkiksi tilintarkastuksessa tai tehtävissä joita entinen valtion teknillinen tarkastuslaitos (nykyisin Inspecta Oy) hoitaa turvallisuuskriittisten kohteiden osalta. Menettely voisi pienemmillä alueilla taata resurssien tehokkaan käytön ja tarvittavan erikoistumisen.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Etelä-Karjalaan on jo muodostettu toimivat rakenteet sekä alueelliseen (maakunnallisen) että kunnalliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamiseen. Lappeenrannassa on oma hyvinvointityöryhmä, joka on laajennetun johtoryhmän alainen. Ryhmässä on myös sosiaali- ja terveydenhuollon edustajat. Lappeenranta ja myös muut Etelä-Karjalan kunnat sekä Eksote ovat ottaneet käyttöön sähköisen hyvinvointikertomuksen yhteiseksi työkaluksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun ja seurantaan.

Itsehallintoalue uudistuksessa päävastuu väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä on jäämässä kunnille. Kunnille tulee luoda esim. valtionosuusjärjestelmän kautta kannustin terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Lisäksi sote- järjestämävastuulla olevalle toimijalle tulee luoda vahva velvoite yhteistyöhön mutta myös kannustin terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Sosiaali- ja terveystalouden painopistettä tulisi myös suunnata korjaavasta toiminnasta ennaltaehkäisyyn.

Hyvinvointikertomukset ja niiden yhteinen valmistelu eivät riitä yhteyden rakenteeksi vaan alueille on luotava toimivat yhteistyörakenteet itsehallintoalueen ja kuntien välille. Yhteistyö on systematisoitava alusta lähtien esim. sopimuksin. Sopimuksissa on asetettava tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit yhteisesti sovittujen päämäärien savuttamiseksi sekä sovittava toiminnan seurannasta.

Itsehallintoalueen tulee pystystä myös vastamaan alueensa kuntien erilaisin tarpeisiin terveyden ja hyvinvoinnin haasteissa. Maakunnan suuruisella alueella väestön hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen painotuksissa voi olla eroja johtuen väestörakenteesta ja kuntien koosta.

Kuntalaisen suuntaan uudistus ei saa aiheuttaa ongelmia, vaan julkisen vallan on kyettävä toimimaan myös jatkossa ikään kuin yhtenä kokonaisuutena palvelujen käyttäjän suuntaan. Rajapintoja, joissa yhteistyö korostuu, ovat esimerkiksi ennaltaehkäisevä päihdetyö, maahanmuuttajine kotouttaminen, oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, nuorisotakuun toteuttaminen ja liikuntapalvelut (erityisryhmien liikunta, liikuntaneuvonta jne).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään paljon kolmannen sektorin työnä. Kunnat ovat perinteisesti tukeneet sekä sosiaali- että terveysjärjestöjä kuin myös kulttuuri- ja liikuntajärjestöjä. Järjestöjen rooli ja tukirakenne tulee selkeyttää ja estää päällekkäisten tukijärjestelmien rakentaminen.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lappeenrannan kaupunki toivoo, että Etelä-Karjalalle annettaisiin mahdollisuus siirtyä toimimaan uudistuksen pilottimaakuntana heti 2017 pidettävien kunnallisvaalien jälkeen. Etelä-Karjalaan voitaisiin näiden vaalien yhteydessä valita itsehallintoalueen päättäjät.

Asiassa voitaisiin edetä seuraavasti:

Vuonna 2016 tehtäisiin Etelä-Karjalan kuntien, maakuntaliiton ja valtion aluehallinnon välillä sopimus itsehallintoalueelle siirrettävien palveluiden järjestämisestä 2017-2018 ja päätettäisiin itsehallintoalueen starttivaiheen organisaatiosta. Kunnat tekisivät päätöksen kuntien järjestämien palveluiden rahoitusvastuun jakamisesta keskenään vastaavana aikana. Käytännössä nämä päätökset ovat jo olemassa, koska summat sisältyvät kuntien tämän vuoden talousarvioiden suunnitelmavuosiin.

Vuonna 2017 järjestettäisiin vaalit ja tulevan itsehallintoalueen valtuusto valitsisi hallituksen, joka ottaisi tehtävät hoitaakseen. Siirtymäaikana nykyiset vastuukuntien ja kuntayhtymien toimielimet voisivat tehdä

välttämättömät päätökset kunnallisten palveluiden osalta. Kuntien rahoitus kanavoitaisiin kuntayhtymien tai isäntäkuntien sijaan itsehallintoalueelle. Menettely ei aiheuttaisi talousarviomuutoksia kunnissa, koska maksuosuudet olisi sovittu. Henkilöstö siirtyisi uuden työnantajan palvelukseen, mutta suurin osa siitä, sotehenkilöstö, on jo nyt samalla työnantajalla.

Vuonna 2018 itsehallintoalue toimisi jo täydellä teholla ja vuonna 2019 se siirtyisi valtion rahoitettavaksi. Kiinteistöt voitaisiin siirtymäajan vuokrata kuntien toimesta, vuodesta 2019 lähtien toimittaisiin säädettävän lain mukaisesti.

Tukipalvelut

Etelä-Karjalassa on jo toteutettu kuntien ja kuntayhtymien keskitetyt tukipalvelut perustietotekniikan, HR:n, taloushallinnon, ruokapalveluiden ja siivous- ja laitospalveluiden osalta perustamalla kuntien ja kuntayhtymien yhteiset tukipalveluyhtiöt, jotka ovat toimineet vuodesta 2009. Uudistuksessa on ollut esillä, että tukipalveluita keskitettäisiin valtakunnallisiin palvelukeskuksiin. Lappeenrannan kaupunki haluaa omaan kokemukseensa perustuen mitä kunnioittavimmin todeta, ettei toivo kenellekään uudistusta jossa tukipalveluorganisaatioiden rakenteita muutetaan samanaikaisesti ydintoimintojen kanssa. Muutoksenhallinnan kannalta on paljon helpompi alkuvaiheessa tukeutua niihin tukipalveluratkaisuihin, jotka jo nyt toimivat lähes kaikissa Suomen maakunnissa kuntien ja kuntayhtymien yhteisinä. Näille toiminnoille voi antaa omat tuottavuustavoitteensa ja fuusioda yhtiöt myöhemmin, jos se on tavoitteiden saavuttamiseksi välttämätöntä. Itsehallintoalueiden ja kuntien yhteiset tukipalvelut eivät estä valtakunnallisten tietojärjestelmäratkaisuiden toteuttamista. IT-ratkaisuissa olennaista on järjestelmä, eikä se millä rakenteilla IT-infraa ylläpidetään.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusmallissa keskeisin ratkaisu on, rahoitetaanko palvelut itsehallintoalueen perimällä verolla vai valtion toimesta. Lappeenrannan kaupunki pitää valtion rahoitusta hyvänä siirtymävaiheen ratkaisuna ensimmäiselle neljälle vuodelle. Pidemmällä tähtäimellä valtion rahoitus tulee kuitenkin johtamaan täysin samoihin ongelmiin kuin kuntien rahoittamassa toiminnassa kuntayhtymille koetaan nykyisin. Kun kyseessä on itsenäinen liikekirjanpitoa harjoittava oikeushenkilö, on sillä mahdollisuus tehdä alijäämää. Rakenteessa, jossa yhdet päättäjät antavat rahoituksen ja toiset vastaavat palveluiden tasosta, syntyy hyvin suurella todennäköisyydellä tilanne jossa talouskehyykset eivät tule kestämaan, koska vastuun hajautuminen johtaa siihen, että rahoittava taho syyttää järjestävää tahoja tehottomuudesta ja järjestävä taho rahoittajaa alibudjetoinnista. Yhtälön kärsijä on lopulta aina kansalainen.

Kun samat päättäjät ovat vastuussa sekä verotuksen että palveluiden tasosta, on toivoa siitä että toteutus on taloudellisesti tasapainossa.

Nykyisessä järjestelmässä eroja kuntien välillä tasataan valtionosuuksin. Tämä on jossain määrin välttämätöntä myös jatkossa niin kuntien kuin itsehallintoalueidenkin välillä. Rahoitusuudistuksessa olisi tilaisuus uudistaa myös järjestelmää siten, ettei siinä olisi enää tasauksen tasauksia ja keskinäistä laskutusta ristiin rastiin vaan vaativammalle erikoissairaanhoidolle luotaisiin valtion rahoitusjärjestelmä, jossa sen kustannukset maksettaisiin palvelun tuottajalle suoraan.

Lappeenrannan kaupunki näkee, että rahoitusmallin kehittämisen yhteydessä tulisi myös erikseen tarkastella, onko edellisessä valtionosuusuudistuksessa varsin nopealla aikataululla päätetyillä tekijöillä varmasti yhteys palvelukustannuksiin ja alueiden välisiin eroihin.

Kuntaverotus muuttuu uudistuksessa erittäin paljon ja yhteisöveron suhteellinen osuus kasvaa. Uudistuksessa tulisi siirtymäkauden jälkeen tutkia kannustaisiko joku toinen verolähde, esimerkiksi osuus alueella syntyneen arvonnäisöveron tuotosta, paremmin kuntaa parantamaan alueensa taloudellista toimeliaisuutta ja käyttäytymistä

tuottona vakaammin.

Uudistuksella tavoitellaan kestävyysvajeen paikkaamista. Tähän menettelyyn sopisi hyvin malli, jossa rahoituksen siirtymävaiheessa annetaan selkeä keskipitkän tähtäimen talouskehys, johon kunkin itsehallintoalueen tulee päästä. Tällöin ei tarvitse miettiä mitkä alueista tulisi yhdistää sotepalveluissa vaan alueille voi antaa selkeän tuottavuustavoitteet, jotka niiden tulee saavuttaa.

Rahoitusmallissa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kunnan ja itsehallintoalueen väliin on luotava selkeä taloudellinen kannustin ennaltaehkäisevien hyvinvointipalveluiden toteuttamiseksi. Tähän on luotava selkeä tietojohdantamiseen ja väestön hyvinvointiin liittyviin mittareihin perustuva malli. On kiihkottomasti tarkasteltava mitkä ennaltaehkäisevät toimen vaikuttavat ja mitkä eivät. Tähän vaaditaan myös tietosuojan tarkastelua ja kuntien ja itsehallintoalueiden rekistereiden yhdistämistä. Selvyyden vuoksi todettakoon, ettei tällä tarkoiteta yksilötasolla olevien tietojen tarkastelua, vaan väestöryhmien. Ennaltaehkäisevän hoidon mittaamiseen ja kannustimien rakentamiseen eivät riitä toimijoiden itsearviointeihin perustuvat mittarit tai kyselytutkimukset, vaan järjestelmän tulee perustua aitoon dataan ihmisten hyvinvoinnin muutoksista. Etelä-Karjala pystyy luomaan tähän mallin edellä esitetyn pilottikokeilun aikana.